

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

مرکز تحقیقات و فناوری و کتابخانه مرکزی و دانشکده علوم پزشکی سیرجان برگزار می کند:

مرکز تحقیقات و فناوری و کتابخانه مرکزی و دانشکده علوم پزشکی سیرجان برگزار می کند:

کارگاه تخصصی ارزیابی و تحلیل تاثیر اجتماعی و هم اندیشی درباره مسیر آینده پژوهش

مدرسین: جناب آقای دکتر موسی بامیر

مکان: سالن شجاع پور

زمان: سه شنبه ۱۴۰۴/۱۲/۱۲ ساعت ۹ تا ۱۰

جامعه هدف: اعضای هیئت علمی و پژوهشگران

قانون پرایس (Price's Law)

با عناوینی همچون:

"سودمندی تجمعی" (اثر متیو)

یا "قانون مربع معکوس" (قانون لوتکا)

یا "قانون ۲۰/۸۰" (قانون پارتو)

نیز در ادبیات علم‌سنجی شناخته می‌شود؛

بر این اصل استوار است: تولید علم به صورت **نامتوازن** میان پژوهشگران یک دانشگاه **توزیع شده** و بخش **اندکی** از پژوهشگران، سهمی **چشمگیری** از کل تولیدات علمی را به خود اختصاص می‌دهند و **اکثریت** پژوهشگران تنها نقش **حاشیه‌ای** در تولیدات علمی ایفا می‌کنند.

یعنی:

❖ درصد کمی از نویسندگان مسئول بخش بزرگی از انتشارات علمی دانشگاه هستند (**نویسندگان هسته**)

❖ بخش بزرگی از پژوهشگران تعداد مقالات کمتری منتشر می‌کنند (**نویسندگان حاشیه**)

❖ قانون پرایس توضیح می‌دهد که چرا همیشه گروه کوچکی از نویسندگان "پرکار" وجود دارند.

❖ این پرکاری ناشی از ترکیبی از تخصص، تجربه، شبکه‌سازی و تعهد به پژوهش است که همگی به طور غیرمستقیم شانس انتشار مقالات بیشتر را برای این افراد فراهم می‌کنند.

قانون مربع معکوس:

❖ هرچه تعداد مقالاتی که یک پژوهشگر منتشر می‌کند بیشتر شود، تعداد پژوهشگرانی که به چنین سطحی از تولید می‌رسند، به صورت تقریباً معکوس مربع کاهش می‌یابد.

یعنی:

تعداد پژوهشگرانی که ۲ مقاله دارند، حدود یک‌چهارم تعداد پژوهشگرانی‌اند که ۱ مقاله دارند.

تعداد پژوهشگرانی که ۳ مقاله دارند، حدود یک‌نهم پژوهشگران تک‌مقاله‌ای است.

سودمندی تجمعی (اثر متیو):

موفقیت‌های اولیه یک کنشگر علمی (پژوهشگر) احتمال دستیابی او به موفقیت‌های بعدی را افزایش می‌دهد (موفقیت، موفقیت می‌آورد)

قانون ۲۰/۸۰:

حدود ۲۰٪ از پژوهشگران، تقریباً ۸۰٪ از کل مقالات را تولید می‌کنند.

در یک دانشگاه یا حوزه موضوعی، می‌توان نویسندگان را بر حسب پایداری تولید علمی هم دسته‌بندی کرد:

۱. نویسندگان پایدار (Stable / Continuous Authors)

۱. در سال‌های متوالی، پیوسته مقاله منتشر می‌کنند.

۲. نویسنده هسته هستند

۲. نویسندگان مقطعی (Transient Authors)

فقط در یک یا دو بازه زمانی کوتاه ظاهر می‌شوند

۳. نویسندگان در حال ظهور (Emerging Authors)

۱. تازه به حوزه وارد شده‌اند، باید فعال شوند.

۲. می‌توانند هسته آینده را تشکیل دهند.

فعال سازی نویسندگان حاشیه:

1. شناسایی و توانمندسازی اولیه

- ❖ شناسایی دقیق: ابتدا باید این نویسندگان را شناسایی کنیم.
- ❖ آموزش و کارگاه: برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌هایی مانند:
 - روش‌های جستجوی مقالات و مرور ادبیات.
 - اصول نگارش علمی (ساختار مقاله، فن بیان، ارجاع‌دهی).
 - آمار مقدماتی و تحلیل داده.
 - استفاده از نرم‌افزارهای تخصصی.
 - اخلاق پژوهش.
 - و ...

2. ایجاد فرصت‌های مشارکت

- ❖ مشارکت در بخش‌های مشخص مقاله مثلا جمع آوری داده و...

۳. نظارت و راهنمایی مستمر

❖ جلسات منظم بازخورد؛ برگزاری جلسات منظم (هفتگی یا دوهفته‌ای) برای بررسی پیشرفت کار، رفع اشکالات و ارائه راهنمایی‌های لازم.

۴. ایجاد انگیزه و ارزش‌گذاری

تقدیر و تشکر و ذکر نام نویسندگان حاشیه در مقالات مهم‌ترین انگیزه است.

عنوان کارگاه:

راهبردهای جهت دهی تحقیقات دانشگاهی به سمت تأثیر اجتماعی پژوهش

مدرس:

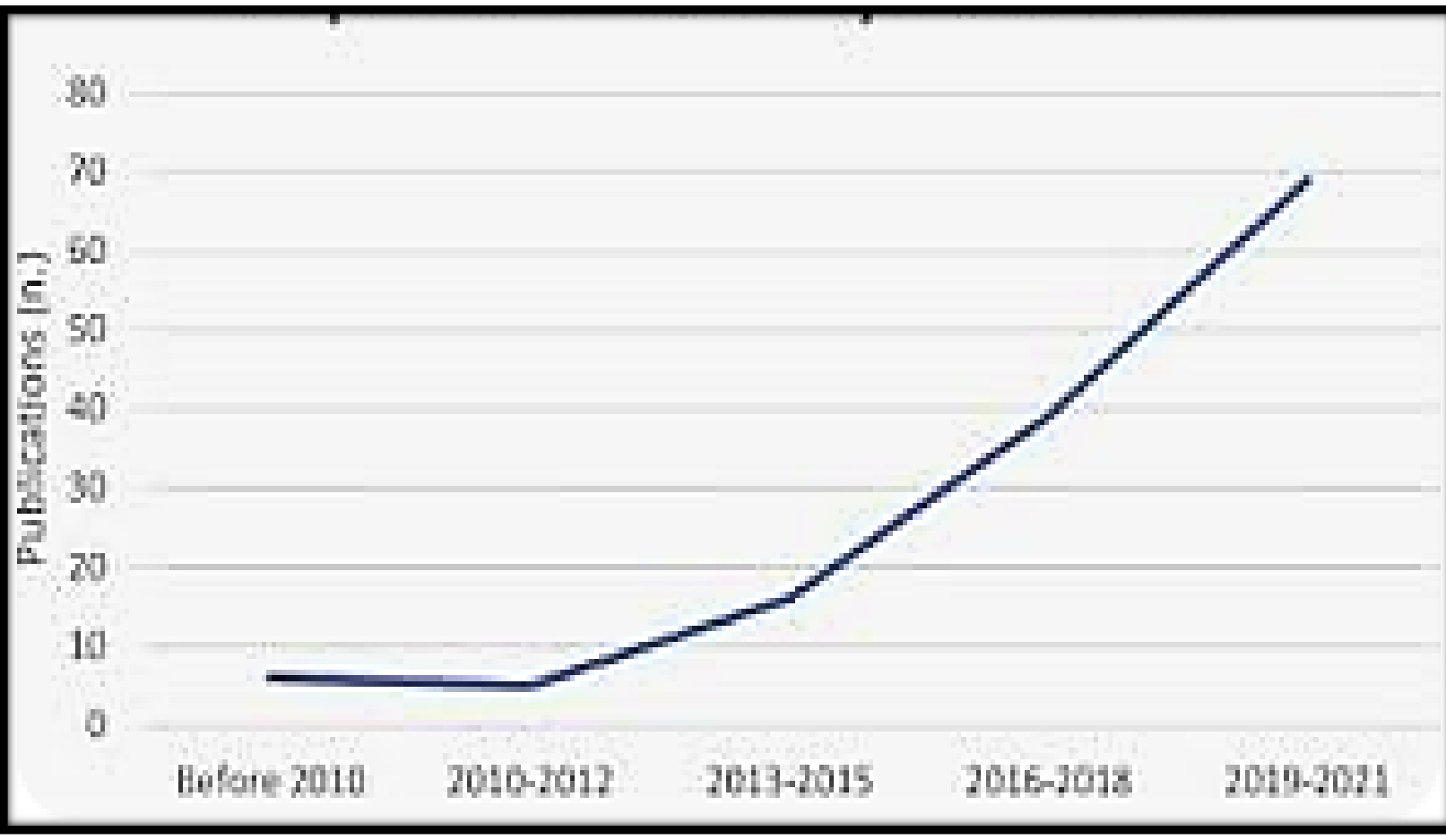
دکتر موسی بامیر

مقدمه

العلمُ النافعُ هو ما زادَ عن حَدِّهِ علمٌ، وعن حَدِّهِ عملٌ (علم نافع، دانشی است که از حد خود فراتر رفته و به عمل بیانجامد)

ویژگی	ترجمان دانش	تأثیر اجتماعی پژوهش
تمرکز اصلی	فرآیند تفسیر دانش علمی از محیط دانشگاه به عرصه عمل	نتیجه یا خروجی ملموس پژوهش
ماهیت	فعالیتی و واسطه‌ای	نتیجه‌ای و پیامدی
زمان وقوع	معمولاً در میانه یا بلافاصله بعد از پژوهش	در بلندمدت، بعد از استفاده از دانش
پرسش کلیدی	چطور دانش را منتقل کنیم؟	پژوهش چه تغییری در جامعه ایجاد کرد؟
سنجش	شاخص‌ها	تغییرات در سیاست، رفتار، رفاه، محیط زیست و...
استعاره‌ای	پل ارتباطی	نمره بعد از عبور از پل

مستندات علمی و گزارش های سیاستی نشان میدهد، یافتن آمار کمی دقیق و یکپارچه در سطح بین‌المللی که به طور مشخص درصد تحقیقات با تأثیر اجتماعی یا توزیع آن در ابعاد مختلف را نشان دهد، تقریباً چالش برانگیز و مشکل است.

دلیل این امر می‌تواند گستردگی تعاریف تأثیر اجتماعی پژوهش، روش‌های متفاوت سنجش، گزارش‌دهی متفاوت در کشورهای مختلف و تمرکز بیشتر گزارشات بر موارد مطالعاتی به جای داده‌های آماری باشد.

✓ تأثیر اجتماعی پژوهش به طور کلی به تغییرات مثبت و ملموسی اشاره دارد که نتایج و یافته‌های یک پژوهش در جهت و راستای دغدغه‌ها و نیازها و چالش‌های واقعی جامعه ایجاد شود.

✓ به عبارتی ساده‌تر، تأثیر اجتماعی پژوهش یعنی، پژوهش چه طور به حل مشکلات واقعی جامعه کمک می‌کند و زندگی مردم را بهتر می‌سازد؟ این تأثیر لزوماً فوری و مستقیم نیست؛ گاهی تأثیرات آن بلندمدت و غیرمستقیم است.

✓ پلی است میان دنیای علم و دنیای واقعیت، که هدف آن حل مشکلات، پاسخ به نیازها و در نهایت، بهبود و تعالی زندگی جمعی است.

خلاصه؛ تأثیر اجتماعی پژوهش، آینه‌ی شفافِ روبروی جامعه است، که رویکردی چندوجهی و پیچیده ولی مسلم و ضروری است.

بر اساس ادبیات علمی، این مفهوم به‌ویژه پس از **دهه‌ی ۲۰۱۰**، هم‌زمان با ظهور چارچوب‌های **ملی و بین‌المللی** اهمیت چشمگیری و درک فزاینده‌ای پیدا کرده است.

این چارچوب‌ها بر این اصل **تأکید** دارند که پژوهش‌های زمانی **ارزشمند** است که نتایج آن بتواند به تغییرات ملموس در زندگی انسان‌ها، ساختارهای اجتماعی، سیاست‌گذاری‌ها، صنعت یا سلامت منجر شود.

و در **قالب‌های**؛ اصلاح سیاست‌ها، ارتقای سلامت عمومی، افزایش آگاهی اجتماعی، ایجاد فناوری‌های نو، کاهش هزینه‌های اقتصادی، بهبود خدمات عمومی، یا توسعه‌ی شیوه‌های پایدار مدیریت منابع ظاهر شود.

بر اساس این **چارچوب‌ها** پژوهشگران در سال‌های اخیر وظیفه دارند، علاوه بر تولید دانش جدید، نشان دهند:

چگونه خروجی پژوهش آنها از سطح آزمایشگاه و مقاله فراتر رفته و بر رفتار، ساختار یا عملکرد اجتماعی اثر گذاشته است.

از نگاه آنها تاثیر اجتماعی بخشی جدایی‌ناپذیر از مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها و پژوهشگران محسوب می‌شود؛ زیرا علم تنها زمانی به رسالت خود می‌رسد که نتایج آن در خدمت جامعه قرار گیرد و به ایجاد تغییرات مثبت و پایدار منجر شود.

بسیاری از نهادهای **تأمین مالی پژوهش** در کشورهایمانند بریتانیا، کانادا، استرالیا و اتحادیه اروپا، الزام به ارائه **بیانیه‌های تاثیر** در پروپوزال‌های پژوهشی را آغاز کردند.

ظهور در چارچوب‌های ملی و بین‌المللی:

بریتانیا: ارزیابی تاثیر پژوهش Research Excellence Framework که از سال ۲۰۱۴ به طور رسمی نتایج تاثیر پژوهش را در ارزیابی دانشگاه‌ها لحاظ کرد، نقطه عطفی بود. این ارزیابی به طور خاص به دنبال تاثیر فراتر از آکادمیک بود.

اتحادیه اروپا: برنامه‌های چارچوب Framework Programmes به شدت بر تاثیر اجتماعی و نوآوری اجتماعی تأکید دارند و هدفشان هدایت پژوهش به سمت حل مشکلات واقعی جامعه است.

سازمان‌های بین‌المللی: سازمان‌هایی مانند سازمان ملل متحد با هدف توسعه پایدار در سال ۲۰۱۵، چارچوبی جامع برای هدایت پژوهش‌ها به سمت حل چالش‌های جهانی فراهم کردند و تاثیر اجتماعی را در قلب این اهداف قرار دادند.

آمریکا: National Science Foundation Broader Impacts یکی از چارچوب‌های پیشگام در جهت‌دهی پژوهش‌ها به سمت منافع اجتماعی گسترده است.

انگلستان دارای سیستم‌های ارزیابی تأثیر پژوهش بسیار شناخته شده و پیشرفته‌ای مانند (Research Excellence Framework) است.

سیستم ارزیابی تأثیر پژوهش در بریتانیا (REF)، حاکی از موارد زیر است:

1. **REF (Research Excellence Framework)**: این سیستم اصلی‌ترین چارچوب در بریتانیا برای ارزیابی کیفیت پژوهش در دانشگاه‌ها است.
2. **هدف REF**: پاسخگویی اجتماعی در قبال سرمایه‌گذاری، ارائه اطلاعات برای ارزیابی و مقایسه‌پذیری و هدایت تخصیص بودجه تحقیقاتی است.
3. **تغییر رویکرد**: برای REF 2028 (و آینده)، تأکید در حال تغییر از ارزیابی صرفاً بر اساس خروجی‌های پژوهشی (مقالات) به سمت سنجش مشارکت موسسات و رشته‌ها در محیط‌های پژوهشی سالم، پویا و فراگیر جهت توجه بیشتری به تأثیر پژوهش‌ها در سطح جامعه خواهد بود.
4. **ارزیابی تأثیر (Impact)**: این تأثیر شامل موارد زیر باشد:

- بهبود کیفیت زندگی
- افزایش امید به زندگی
- توسعه اقتصادی
- پیشرفت‌های فناوریانه
- تأثیر بر سیاست‌گذاری عمومی
- رشد فرهنگی
- درمان و سلامت.

5. فرآیند **REF 2028**: تغییر پارادایم از ارزیابی تأثیر اجتماعی تحقیقات دانشگاهی فراتر از معیارهای آکادمیک سنتی مانند تعداد مقالات و استنادات، یعنی دانشی که صرفاً در محیط آکادمیک تولید و مصرف می‌شود، به دانشی فعالانه در خدمت جامعه قرار گیرد.

گزارش ها و ادبیات نشان می دهد، مسائل مرتبط با تاثیر اجتماعی پژوهش عبارتند از:

- **تأکید بر ارزش عمومی پژوهش:** بسیاری از نهادهای تأمین کننده مالی پژوهش و دانشگاهها در سطح بین المللی، به طور فزاینده ای بر **"ارزش عمومی"** یا **"تأثیر اجتماعی"** پژوهش تأکید دارند. این موضوع در بیانیه های مأموریت و راهبردهای پژوهشی بسیاری از دانشگاه های برتر جهان **مشهود** است.
- **مطالعات موردی:** بخش قابل توجهی از مستندات موجود، مطالعات موردی موفقی از پژوهش هایی است که تأثیرات ملموس اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی یا سلامتی داشته اند.
- **شاخص های ارزیابی تأثیر:** این ارزیابی ها شامل در نظر گرفتن تأثیرات بر جامعه، اقتصاد، سلامت و غیره است.
- **تأکید بر حوزه های خاص:** در برخی حوزه های پژوهشی، مانند بهداشت عمومی، علوم محیط زیست و فناوری های نوآورانه، تأکید و شواهد بیشتری در مورد تأثیرات اجتماعی ملموس وجود دارد.

ابعاد تأثیر اجتماعی:

ابعاد تأثیر اجتماعی در زمینه تحقیقات دانشگاهی:

- بهبود رفاه انسانی: پیشرفت در سلامت، کاهش فقر، بهبود آموزش، امنیت غذایی، کاهش پروسه درمانی، صرفه جویی در هزینه درمان و...
- توسعه اقتصادی: ایجاد شغل، رشد صنایع، نوآوری فناورانه، توسعه.
- تقویت جامعه مدنی: ترویج مشارکت شهروندی، بهبود حکمرانی، دفاع از حقوق بشر، حفظ میراث فرهنگی.
- پایداری محیط زیست: کمک به مبارزه با تغییرات اقلیمی، حفاظت از تنوع زیستی، مدیریت منابع طبیعی، کاهش گازهای گلخانه‌ای یا آلاینده‌ها
- توانمندسازی و تغییر رفتار: افزایش آگاهی عمومی، اتخاذ عادات سالم، تغییر نگرش‌های منفی.
- توسعه برنامه‌های آموزشی جدید: ایجاد دوره‌ها یا برنامه‌های درسی جدید مبتنی بر یافته‌های تحقیق

روش‌ها و معیارهای سنجش تأثیر اجتماعی:

سنجش تأثیر اجتماعی نیازمند ترکیبی از رویکردهای کیفی و کمی است:

- مطالعات موردی: این مطالعات برای نشان دادن تأثیر یک تحقیق خاص
- نظرسنجی‌ها و مصاحبه‌ها: جمع‌آوری داده‌ها مستقیماً از ذینفعان تأثیر (جوامع، سازمان‌ها، افراد) برای ارزیابی درک و سودمندی آن‌ها از تحقیق.
- تحلیل سیاست‌های عمومی: ردیابی نفوذ تحقیق در تدوین، تصویب و اثربخشی سیاست‌های عمومی.

معیارها

چالش‌های سنجش تاثیر اجتماعی پژوهش

- انتساب : دشواری در جداسازی تاثیر یک تحقیق واحد، زیرا عوامل و مشارکتهای متعددی وجود دارند.
- بازه زمانی: تاثیر اجتماعی ممکن است سالها یا دههها طول بکشد تا به طور کامل آشکار شود.
- کمی‌سازی: بسیاری از تأثیرات اجتماعی کیفی هستند و سنجش دقیق آنها دشوار است.
- جمع‌آوری داده‌ها: به دست آوردن داده‌های قابل اعتماد و کامل در مورد تاثیر اجتماعی می‌تواند پرهزینه و زمان‌بر باشد.
- تعریف معیارها: عدم وجود **اجماع جهانی** در مورد معیارهای مورد استفاده و نحوه اجرای آنها.

چالش

رویکرد سنجش تاثیر اجتماعی پژوهش:

رویکرد جامع برای سنجش تاثیر اجتماعی تحقیقات دانشگاهی می تواند شامل موارد زیر باشد:

- ایجاد یک چارچوب ارزیابی شفاف: تعریف ابعاد تاثیر اجتماعی مرتبط با دانشگاه و حوزه های تحقیقاتی آن.
- استفاده ترکیبی از روش ها: ترکیب مطالعات موردی، نظرسنجی ها، تحلیل داده های اقتصادی و اجتماعی و رصد سیاست ها.
- مشارکت ذینفعان: اطمینان از مشارکت جوامع و سازمان های تحت تاثیر در فرآیند ارزیابی.
- تعیین خط پایه: سنجش وضعیت قبل از مداخله تحقیق برای ارزیابی تغییرات.
- اتخاذ رویکرد بلندمدت: نظارت بر تاثیر در طول زمان.
- گزارش دهی شفاف: انتقال یافته های ارزیابی تاثیر به صورت واضح و قابل دسترس.

رویکرد

دانشگاه علم و صنعت (با الهام از گزارش‌های تأثیر دانشگاهی)

فرض کنید دانشگاه علم و صنعت ایران گزارشی سالانه در مورد "تأثیر اجتماعی تحقیقات" منتشر می‌کند. این گزارش می‌تواند شامل بخش‌های زیر باشد:

1. نوآوری و انتقال فناوری:

- مثال: تحقیق در دانشکده مهندسی برق منجر به توسعه یک "سیستم هوشمند مدیریت مصرف انرژی در ساختمان‌ها" شد.

- سنجش تأثیر:

- فنی: کاهش متوسط 15% مصرف انرژی در ساختمان‌های آزمایشی.

- اقتصادی: ثبت اختراع این سیستم، تجاری‌سازی آن از طریق یک شرکت دانش‌بنیان (با ذکر نام شرکت و تعداد شغل ایجاد شده)، و برآورد صرفه‌جویی سالانه در هزینه‌های انرژی برای 100 ساختمان در سال اول پس از تجاری‌سازی (مثلاً 2 میلیارد تومان).

- اجتماعی: کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای معادل انتشار کربن X خودرو در سال.

۲. تأثیر بر سلامت عمومی:

- مثال: پژوهشی در دانشکده داروسازی و علوم زیستی در مورد "اثر بخشی یک داروی گیاهی جدید برای کنترل فشار خون".
- سنجش تأثیر:
- بالینی: انجام کارآزمایی بالینی فاز ۳ که نشان‌دهنده کاهش میانگین ۱۰ واحدی فشار خون سیستولیک در بیماران بود.
- پزشکی/اجتماعی: دریافت تأییدیه سازمان غذا و دارو برای تولید انبوه، کاهش نیاز احتمالی به داروهای شیمیایی پرعارضه‌تر برای گروهی از بیماران و افزایش کیفیت زندگی بیماران
- اقتصادی: برآورد کاهش هزینه‌های درمانی بلندمدت برای سیستم بهداشت و درمان کشور.
- اهداف تأثیر اجتماعی:
- بهبود تشخیص زودهنگام و دقیق‌تر این بیماری‌ها.
- توسعه درمان‌های مؤثرتر برای کند کردن روند بیماری یا بهبود علائم.
- کاهش بار اقتصادی و اجتماعی بیماری‌ها بر بیماران، خانواده‌ها و سیستم بهداشت و درمان.
- افزایش آگاهی عمومی و درک بهتر از این بیماری‌ها.

مقدمه

مثال فرضی

3. تأثیر بر سیاست‌گذاری و حکمرانی:

- مثال: تحقیق در مورد "عوامل مؤثر بر مهاجرت نخبگان از ایران".
- سنجش تأثیر:
- سیاستی: اولویت یافتن مسائل اقتصادی و فرصت‌های شغلی در تدوین سند ملی مهاجرت یا برنامه حمایت از نخبگان بازگشته مورد استناد قرار گرفت (با ارجاع به شماره مصوبه یا سند).
- اجتماعی/اقتصادی: ارزیابی اولیه از تأثیر اجرای بخشی از توصیه‌ها بر کاهش نرخ مهاجرت در سال‌های بعد (اگرچه این مورد سنجش بلندمدت و دشواری دارد).

4. توانمندسازی جامعه و آموزش:

- مثال: پروژه‌ای برای "بهبود فضاهای عمومی و افزایش مشارکت شهروندی در طراحی شهر".
- سنجش تأثیر:
- برگزاری کارگاه‌های متعدد با حضور بیش از ۲۰۰ نفر از شهروندان، طراحی نهایی ۳ پارک و میدان بر اساس نظرات جمعی.
- اجتماعی: افزایش گزارش‌ها از استفاده بیشتر مردم از فضاهای عمومی جدید، بهبود حس تعلق مکانی در میان ساکنین (بر اساس نظرسنجی پس از اجرای پروژه).
- آموزشی: تدوین یک راهنمای مشارکت شهروندی در پروژه‌های شهری که توسط چند شهرداری دیگر نیز مورد استفاده قرار گرفت.

حرکت به سمت افزایش و برجسته‌سازی تأثیر اجتماعی پژوهش‌های اعضای هیئت علمی یک استراتژی بسیار ارزشمند است.

این کار اعتبار و دیده شدن دانشگاه و پژوهشگران را نیز افزایش می‌دهد.

چند پیشنهاد عملی در سطوح مختلف (فردی، گروهی/دانشکده‌ای، و سازمانی/دانشگاهی) ارائه می‌شود.

الف) پیشنهادات در سطح فردی (برای اعضای هیئت علمی):

1. از همان ابتدا به تأثیر فکر کنید:

. **تعریف اهداف تأثیر:** در زمان تعریف پروپوزال پژوهشی، علاوه بر اهداف علمی، به این فکر کنید که این پژوهش چه تأثیر بالقوه‌ای می‌تواند بر جامعه، صنعت، سیاست‌گذاری یا رفاه عمومی داشته باشد.

. **شناسایی ذینفعان:** مشخص کنید چه کسانی (مردم، سازمان‌ها، سیاست‌گذاران، گروه‌های خاص) می‌توانند از نتایج پژوهش شما بهره‌مند شوند.

2. همکاری با ذینفعان خارج از دانشگاه:

- **مشارکت فعال:** از همان مراحل اولیه پژوهش، با سازمان‌های دولتی، صنایع، سازمان‌های مردم‌نهاد، یا جوامع محلی که می‌توانند از پژوهش شما بهره‌مند شوند، همکاری کنید.
- **نیازسنجی مشترک:** در پروژه‌هایی که با همکاری آن‌ها تعریف می‌شوند، نیازهای واقعی آن‌ها را درک کرده و پژوهش را در راستای رفع آن نیازها هدایت کنید.

3. انتشار نتایج به شیوه‌های متنوع:

- فراتر از مقالات علمی: علاوه بر انتشار در ژورنال‌های معتبر، نتایج را از طریق روش‌های دیگر نیز به اشتراک بگذارید؛
- خلاصه‌های سیاستی: برای سیاست‌گذاران و مدیران.
- گزارش‌های عمومی: با زبانی ساده و قابل فهم برای عموم مردم.
- محتوای رسانه‌ای: مصاحبه با رسانه‌ها، نوشتن در وبلاگ‌های تخصصی یا عمومی، تولید ویدئوهای کوتاه توضیحی.
- برگزاری کارگاه و رویداد: برای آموزش ذینفعان یا گرد هم آوردن افراد مرتبط

مقدمه

سطح فردی

4. ثبت دستاوردها و مستندسازی تأثیر:

- **نگهداری سوابق:** تمام فعالیت‌هایی که منجر به تأثیر اجتماعی شده‌اند (مانند ارائه مشاوره، تغییر در یک سیاست، تولید یک محصول، برگزاری کارگاه) را مستند کنید.
- **جمع‌آوری شواهد:** در صورت امکان، داده‌های کمی (مانند تعداد افراد آموزش دیده، میزان صرفه‌جویی اقتصادی، کاهش آلودگی) یا کیفی (مانند گواهی‌نامه‌ها، بازخوردها) جمع‌آوری کنید.

ب) پیشنهادات در سطح دانشکده/گروه پژوهشی:

1. تشکیل کارگروه تأثیر اجتماعی:

- ایجاد یک کارگروه متشکل از اعضای هیئت علمی علاقه‌مند برای تبادل نظر، شناسایی فرصت‌های تأثیرگذاری و هماهنگی فعالیت‌ها.

2. برگزاری رویدادهای بین‌رشته‌ای:

- تشویق به برگزاری سمینارها یا کارگاه‌هایی که پژوهشگران از دانشکده‌های مختلف بتوانند یافته‌های خود را که پتانسیل تأثیر اجتماعی دارند، معرفی کنند و با یکدیگر و با ذینفعان خارجی ارتباط برقرار نمایند.

3. حمایت از پروژه‌های کاربردی و میان‌رشته‌ای:

- اختصاص بخشی از بودجه داخلی یا فرصت‌های مطالعاتی برای حمایت از پروژه‌هایی که به وضوح اهداف تأثیر اجتماعی دارند و یا نیازمند همکاری بین‌رشته‌ای هستند.

4. شناسایی و ترویج الگوهای موفق:

- شناسایی اعضای هیئت علمی که در زمینه تأثیر اجتماعی موفق بوده‌اند و تجربیات آن‌ها را از طریق جلسات داخلی، خبرنامه‌ها یا وبسایت دانشکده

ج) پیشنهادات در سطح دانشگاه:

1. ایجاد یا تقویت مرکز انتقال فناوری و نوآوری

- این دفتر می‌تواند نقش کلیدی در شناسایی پتانسیل تجاری‌سازی و تأثیر اجتماعی پژوهش‌ها، کمک به ثبت اختراعات، ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان و برقراری ارتباط با صنعت و جامعه ایفا کند.

2. تدوین چارچوب و سیاست‌های حمایتی:

- سیاست‌های ارزیابی: بازنگری در معیارهای ارزیابی اعضای هیئت علمی (برای ترفیع، ارتقاء و پاداش) تا فعالیت‌ها و دستاوردهای مرتبط با تأثیر اجتماعی نیز به رسمیت شناخته و مورد تشویق قرار گیرند.
- فراهم کردن منابع: تخصیص بودجه برای حمایت از فعالیت‌های مرتبط با تأثیر اجتماعی، مانند هزینه‌های انتشار، ثبت اختراع، یا برگزاری رویدادهای عمومی.

3. برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه:

- ارائه آموزش‌های منظم به اعضای هیئت علمی در مورد چگونگی شناسایی، سنجش و به حداکثر رساندن تأثیر اجتماعی پژوهش‌ها و همچنین مهارت‌های ارتباط با ذینفعان غیردانشگاهی.

4. ایجاد پلتفرم ملی/بین‌المللی ارتباط با ذینفعان:

- راه‌اندازی یک پلتفرم آنلاین که در آن خلاصه پژوهش‌های دارای پتانسیل تأثیر اجتماعی به همراه اطلاعات تماس پژوهشگران، در دسترس عموم، صنعت و سیاست‌گذاران قرار گیرد.

5. تشویق و تقدیر از دستاوردهای تأثیر اجتماعی:

- راه‌اندازی جوایز سالانه دانشگاهی برای تقدیر از برجسته‌ترین دستاوردهای تأثیر اجتماعی پژوهش‌ها.

6. حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و میان‌رشته‌ای:

- اولویت دادن به فراخوان‌های پژوهشی که به مسائل کلیدی جامعه (مانند تغییرات اقلیمی، سلامت، فقر، آموزش) می‌پردازند و نیازمند رویکردهای میان‌رشته‌ای هستند.

همانطور که قبلاً هم اشاره شد، سوق دادن اعضای هیئت علمی به سمت افزایش تأثیر اجتماعی پژوهش‌ها نیازمند یک رویکرد چندوجهی و سیستمی است.

این کار صرفاً با گفتن باید تأثیر اجتماعی داشته باشید **انجام نمی‌شود**، بلکه باید با ایجاد زیرساخت‌ها، مشوق‌ها و تغییرات همراه باشد. در ادامه، برخی از راهکارهایی را که می‌توانند به این منظور مؤثر باشند، با جزئیات بیشتری شرح می‌دهیم:

بازنگری در نظام ارزیابی و ترفیع :

- **گنجاندن تأثیر اجتماعی در معیارهای ارزیابی:** مهم‌ترین گام، این است که دانشگاه‌ها و نهادهای مسئول، تأثیر اجتماعی پژوهش را به عنوان یک معیار ارزشمند در کنار کیفیت مقالات علمی، در فرایندهای ارزیابی (مانند ارتقاء مرتبه علمی، ترفیع، و حتی پاداش‌ها) لحاظ کنند.
- **نحوه اجرا:** این می‌تواند شامل تعریف شاخص‌های مشخص برای تأثیر اجتماعی (مانند تعداد ارجاعات به نتایج در اسناد سیاستی، گواهی‌نامه‌های دریافت شده از سازمان‌های ذینفع، شواهد مستند از تغییر در عملکرد یک صنعت یا جامعه) و ایجاد کمیته‌های تخصصی برای ارزیابی این ابعاد باشد.

۲. ایجاد و تقویت مراکز و واحدهای حمایتی:

- دفاتر انتقال فناوری و نوآوری و مراکز رشد: این واحدها باید فراتر از ثبت اختراع عمل کنند و بتوانند به پژوهشگران در شناسایی پتانسیل تأثیر اجتماعی پژوهش‌هایشان، یافتن شرکای صنعتی و اجتماعی و تجاری‌سازی نتایج کمک کنند.
- خدمات: این مراکز می‌توانند مشاوره حقوقی (برای ثبت اختراع و مالکیت فکری)، مشاوره تجاری‌سازی، کمک به تدوین پروپوزال‌های مشترک با صنعت و برگزاری رویدادهای شبکه‌سازی را ارائه دهند.
- دفاتر ارتباط با جامعه و صنعت: ایجاد واحدهایی که به طور فعال پل ارتباطی بین دانشگاه و جامعه بیرونی شامل (سازمان‌های دولتی، صنایع، و رسانه‌ها) باشند.

۳. آموزش و توانمندسازی اعضای هیئت علمی:

- کارگاه‌های آموزشی: برگزاری کارگاه‌های منظم در زمینه:
- چگونه تأثیر اجتماعی پژوهش خود را شناسایی و مستند کنیم؟
- مهارت‌های ارتباط با ذینفعان غیردانشگاهی (سیاست‌گذاران، صنعت، جامعه)
- روش‌های سنجش تأثیر اجتماعی
- اصول نگارش خلاصه‌های سیاستی و گزارش‌های عمومی
- کارآفرینی دانشگاهی و ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان

۴. حمایت مالی و اعطای گرنت‌های هدفمند:

- گرنت‌های تأثیر اجتماعی: اختصاص بودجه‌های تشویقی (گرنت) برای پژوهش‌هایی که پتانسیل بالایی برای ایجاد تأثیر اجتماعی دارند یا برای فعالیت‌هایی که به ترویج و انتشار نتایج در خارج از محیط دانشگاهی کمک می‌کنند (مانند برگزاری کارگاه‌های مشترک، تولید محتوای رسانه‌ای).
- حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور: اولویت دادن به فراخوان‌های پژوهشی که به مسائل و چالش‌های واقعی جامعه می‌پردازند.

۵. تسهیل همکاری‌های بین‌رشته‌ای و بین‌بخشی:

- **تشویق همکاری‌ها:** ایجاد سازوکارهایی که همکاری بین پژوهشگران از رشته‌های مختلف (برای حل مسائل پیچیده) و همچنین همکاری با متخصصان و سازمان‌های خارج از دانشگاه را تسهیل کند.
- **مثال:** برگزاری رویدادهای پیوند دانشگاه و صنعت، ایجاد صندلی‌های پژوهشی با حمایت مالی سازمان‌های خارجی یا تعریف پروژه‌های مشترک.

۶. ایجاد فرهنگ و ارزش‌گذاری:

- **رهبری دانشگاه:** مدیران و رهبران دانشگاه باید به طور مداوم بر اهمیت تأثیر اجتماعی تأکید کرده و آن را به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی دانشگاه معرفی کنند.
 - **تقدیر و معرفی الگوها:** شناسایی و تقدیر عمومی از اعضای هیئت علمی که در زمینه ایجاد تأثیر اجتماعی موفق بوده‌اند. معرفی داستان‌های موفقیت آن‌ها در سطح دانشگاه و رسانه‌ها می‌تواند الهام‌بخش دیگران باشد.
 - **ایجاد یک چشم‌انداز مشترک:** بحث و تبادل نظر در مورد اینکه تأثیر اجتماعی برای دانشگاه ما چه معنایی دارد؟ و چگونه می‌توانیم آن را به بهترین شکل محقق کنیم.
- ## ۷. تسهیل در دسترسی به داده‌ها و منابع:

- در برخی حوزه‌ها، دسترسی به داده‌های مرتبط با جامعه یا صنعت می‌تواند برای پژوهشگران دشوار باشد. دانشگاه می‌تواند در این زمینه تسهیل‌گری کند.

مقدمه

نتیجه‌گیری

8. ایجاد بانک تاثیر اجتماعی پژوهش

یک سیستم یا پلتفرم آنلاین که دانشگاه از اعضای هیئت علمی بخواهد بعد از اتمام پروژه تاثیر اجتماعی آن را ثبت کند(شواهد و مدارکی از تاثیر اجتماعی مثلا قدردانی یک سازمان یا یک سند سیاستی و...).

9. جوایز و مشوق های تاثیر اجتماعی: مثلا جایزه پژوهش با بیشترین تاثیر اجتماعی

10. برگزاری میزگرد و اتاق فکر بررسی تاثیر اجتماعی پژوهش

11. الزام به برنامه تاثیرگذاری اجتماعی در پروپوزال های پژوهشی

با تشکر از توجه شما